

Observatoriu ese de doue ori in
septembra, miercură si sambăta.
Pretul
pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl.,
pe 6 luni 8 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis
cu postă in lăințrul monarhiei
pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In străinatate pe 1 anu 10 fl.
său 22 franci, pe 6 luni 6 fl. său
11 franci; — numeri singularici se
dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 72.

Cestiunea jidovescă in Transilvani'a.

Dn. H. unulu dintre cei mai de frunte advocati dela Brăsăiovu, avu mancarimea că se se amestece si elu in afacerile internaționale a le Romaniei, si asia publică in „Sieb. d. Tagblatt“ una serie de patru articlui, in carii după-ce spune că la apele minerali transilvane au fostu estimpu multime extraordinaria de ospeti din România, elu folosindu-se de acea ocasiune, a trasu dela densii in cestiunea jidovescă informatiuni de ajunsu, pentru că se păta judeca in cunoștinția de cauza. Precum am mai atinsu in Nr. preced., dn. H. așa că jidovii au dreptu, nu romanii; că proprietarii romani au adus pe jidovi in tiéra, că se păta trage dela ei unu venit indirectu de 400 mii galbini pe anu; apoi mai adaoge, că proprietarii romani, anume cei din Moldova, sunt datori la jidovii bogati cu vreo 500 mii de galbini; mai incolo, că romanii foră jidovi nu sunt buni de nimicu, si că numai carburari si neguigatorii crestini sibiéra contra jidovilor, éra bietulu poporu saténu este bunu bucurosu că se aiba jidovi in sate etc. In fine dn. H. se lauda că elu cunoscere bine România si pe romani din experientă propria, prin urmare că elu scie se si judece in cauza.

Noi nu ne miram intru nimicu de acesta modestia de modellu, a dlui H; scim totuodata ce bine le cade omeniloru a vedé paialu in ochii altora si mai alesu, ori-candu e vorba de romani, a scrie si a vorbi in gradulu superlativu. Dara fiindu- că dn. H. este informatu asia de exactu in afacerile interne ale Romaniei, suntemu mai multu că siguri, că elu cunoscere cu atâtua mai bine treutulu si presentulu propriu sale patrii. Asia ne vomu permitte a face dlui H. câteva intrebări cătu se păte de modeste.

Pentru-ce in Transilvani'a la $1\frac{1}{4}$ milionu de locuitori pâna in anulu 1849 nu era tolerati mai multi că 4 mii suflete de jidovi? Din ce cauza acei jidovi era internati numai la câteva locuri anumite si pusi sub inmediat'a domnia a episcopului romano-catholic?

Pentru-ce ore judeii si judaisantii din Transilvani'a fusesera persecutati pe mōrte chiaru in poterea legilor tierei? Cum a remas jidovimea si religiunea loru numai suferita (tolerata) pâna ce

Sibiu, 8/20 Septembre 1879.

Anulu II.

va placea regimului si dietei a'i scôte afara preste fruntarie*)?

Cum s'a intemplatu, că mai preste totu in Transilvani'a dilele tēguriloru de septembra, asia numitele marturii, sunt puse inadinsu pe dio'a de Sambata? Ceea ce bate aci cu atâtua mai tare la ochi este, că la magiari a fostu ab antiquo Dominec'a di de tērgu, de unde acea di se si chiama Vasárnap (di de tērgu). Moldovenii de ex. au fostu multu mai tolerantu, sau daca voiti, multu mai prosti, că ei si acuma mergu Dominec'a la tērgu, la orasius; de aceea bisericele romaneschi sunt gōle Duminec'a, candu din contra, sinagogele si templele jidovesci Vineri sér'a si Sambata demâneti'a sunt pline de creditiosi.

In Transilvani'a pâna pe la 1850 era opritu sub grea pedepsa, că macaru se cutedie a calatori vreunui jidovu in districtele montanistice, pe unde se scôte auru si argintu, că se nu falsifice metale.

Cum s'a intemplatu, că anume in cetati, orasie si sate sasesci din Transilvani'a pâna pe la 1850 jidovii nu era suferiti cu nici-unu pretiu, necum a se asiedia cu locuinta, dara nici macaru a māne preste nōpte**)?

In periodulu absolutismului austriacu 1849 pâna la 1861 functionarii veniti din Galitia si Bucovina incepura se aduca cu sine jidovi, cu scopu de a face specule in dosulu loru. Dn. H. scie bine ce s'a intemplatu. Locuitorii nu voiá se le dea locuinta cu nici o conditioane. Dn. H. vediuse de ex. cum orasielulu sasescu Talmaciu, in distantia numai de doue ore dela Sibiu, facuse rebelliune din caus'a unei familii jidovesci, pe care administratorulu c. r. (kais. königl. Bezirkvorsteher) voiá se o colonisedie in comuna cu forti'a; curatii spusera sasii: „Daca ne aduci jidovulu cu forti'a, ilu masacramu; cu viati'a odata nu'lu voimu,“ disera sasii. Gubernulu din Sibiu fiindu mai inteleptu, infrenă zelulu aceluui prefectu si alu altora. Comunei romaneschi Vestemu o $1\frac{1}{2}$ ora dela Sibiu, administratorulu ii impuse o familia jidovescă totu

*) Aprobatarum Constitut. Part. I tit. 1. P. IV et P. V. Edict. 84 si nenumerate decrete, rescripte, instructiuni guberniali si de ale curtiei imperiale, pâna in 1848, inca si dupa aceea.

**) In Brăsăiovu de ex. era pâna la 1848 o singura familia, care stă sub protectiunea unei familii patriciane de frunte.

prin fortia, comun'a suferia greu; romanii incarcara pe jidovu cu tota famili'a si'l scosera la Turnurosii. De altumentrea in acei ani au mai rebellatu si alte comune ardeleni din caus'a colonisarei jidovilor, si numai dupace jidovii incepura pe alocurea se prinda mana buna cu popii si cu „domnii“, a mai incetatu resistenția contra loru, si asia s'a inmultit in acesti 30 de ani din 4 mii la 30 de mii.

La 1868 diet'a Ungariei proclamă emanciparea civile si politica a evreilor, inse fōra a regulă macaru cestiunea indigenatului. Urmare fu, că jidovii din ce era si mai de inainte prea destui in Ungaria, de 10 ani incōce o inundara si mai tare. Dn. H. merge desu la B.-Pesta si in alte cetati ale Ungariei, unde densulu aude cu urechile sale pe magiarii frunta si vaierandu-se amaru: „Ne-au stinsu si ne stingu, ne saracescu si calicescu jidovii.“ Vedeti: Nu striga numai romanii.

Éra poporulu magiaru, ce dice elu? Se citescă dn. H. cu mai multa atentiu diariile magiare, precum nu citescă nici-uniculu romanescu, si va așa, că acelu popor dà focu jidovilor, éra pe altii ii tocă ori inpusca talharesce, că nicairi in Europa. Chiaru si romanii comitu crime de acestea contra jidovilor, precum se vede in Marmati'a si in comitatele septentrionali ale Transilvaniei. Blastematu fenomenu acesta, elu inse existe si dn. H. nu'l va potea nici negă, nici nedē.

In fine se ne spuna dn. H., cum se intempla că cu tota emanciparea jidovilor, in comunele rurale sasesci din Transilvani'a mai nici-unu jidovu nu se pote asiedia in nici-o calitate; nimeni nu'i dà locuinta cu chiria, nimeni nu'i vinde unu petecu de locu, nici-unu locuitoriu nu cutēdia se cumpere dela jidovu marfa, daca nu vrea se fia persecutatu de confratii sei. Intocma asia facu si locuitorii comunelor rurale romaneschi, din partea meridionale a tierei. Totu asia in secuime nu cutēdia jidovii se se afunde prea departe. Numai in comitatele vechi domnescu jidovii sub o protectiune fatală, miréna si popesca, care mai curendu sau mai tardiu, in totu casulu inse prea de siguru, va fi de capulu protectorilor, carii prin lacomia si rapacitatea loru isi prepara ei insii ruina definitiva. Se extermina locuitorii prin veninulu de alcoholu, prin usuraria, fōme si spurcatiuni venerice? Bine;

Comitetulu naționale romanescu ia mesuri strinse in contra excesselor si repressiilor provocate intre romani prin securi si magiari.

ФРАЦІЯ РОМЖНІ.

Декжнд впгэріл къ террорістлар лор чел барбар аз җандыніт а върса сжпчеле чел пекіноват ал франціор постри роңжні, ай спажнхра ші ай рѣстіні, де атючи він піжнсірі дін тоате зілеле ла җнадыл Џенераі-Командо, ші ла Комітєт, квмкъ роңжні җнкъ ғак пел үзірі ші ғантे де ачелеа, каре пічі п'ар треджі съ се поменеаскъ җнтре оамені.

Къ таре дәрере аз җанделес ачестеа Комітєт, ші ка съ п'я се май җнаджыле, порынчеще сіржисе тэтэрор роңжніор:

1. Се п'я җандыніаскъ пімене а се атюче пічі де персоана, пічі де авреа айтіа, фіе ачелеа де че неам ва фі, роңжн, впгэр, оврэ, сағ орі де че неам, пентр къ тоңі оаменіи аз дрептірі де о потрівъ ла віаца ші ла авреа лор, ші тэтэрор къ ачесаші чинце сжпчелетопі.

2. Чет че п'я армеле жос, ші прип ачеса араты къ п'я врез съ се бать асқара пімъні, впні ка ачелеа съ п'я іші о бжитіа, сағ сжпчаре, чи din пролівъ, съ се апере де орі че асқаріре, ші еї ші авреа лор.

3. Съ п'я җандыніаскъ пімене а сжпчра, а җнаджека, сағ орі җн че кіп а бжитіи ре къльтиорі п'ячілі, чи din пролівъ съ деа паче фіечіне къльтиоріор, ба җнкъ днен пітінъ съ ші җнлесніаскъ къльтиоріа впнл айтіа.

4. Комітєт порынчеще сіржисе тэтэрор роңжніор, ка пе җнпгъ җнллініреа ачестора съ аскыте de Maimarії Комітєтіділор, де Пребекі,

Foisióra „Observatoriul“.

Optuspredice magiari nobili ajunsi in captivitatea romaniloru la Blasius, inse puçinu după aceea dati in libertate mai alesu prin intervenirea prefectului J. Axente Severu, audisera de spendurarea celor doi juristi tineri la Clusiu si a celuilaltu la Murasieni, totuodata observara cumplit'a inversiunare ce se manifestă intre romani dein caus'a aceloru fapte terroristice; asia ei provoca si conjura pe cei de națiunea loru din Transilvani'a, că in casuri analoge, candu adeca si romanii aru ajunge in captivitatea magiaro-seculoru, se observe dreptulu reciprocitathei, adeca se se pōrte si magiarii cu crutiare si omenia cătra romani.*)

Felszolitás.

A Balásfalvi kerületben alakult román nemzeti örsereg tudására jutván azon szomorú híreknek, mint hiszik hogy vérek közül Kolosvárt és M-Vásárhelyt mások be fogattak, mások ki végeztettek, annyira fel bőszüle, hogy a kerületbeli helyiségek magyar ajku birtokossait, hol bekés lakaikbol, — hol a környékben utyokbol bē fogdossa, és le tartoztatva, Balásfalvára kiséri, a mint velünk is történt f. e. octob. 16 és 17 napjain. Illy helyhezettükben, — hol csak ugyan az illető román nemzeti örsereg főnökei, — jelesen Praefect Axente János ur erélyyes, és a nemzeti örsereg törvénye 3 pontjából folyo fellépése nyomán, szabadon bocsáttatásunk a nép által is ki mondattott; hol o nép vezetők utasítása több biztosítást nyújtva nekünk a nép kedélye

le csilapulásáig szabadon helyt maradtunk, mint-hogy a mi szabadon valo el bocsáttásunk iránt biztosítva vagyunk, nem ön személyinkert, hanem a nemzetek felingerült kedélyei le csilapitásáhojatás tekintetéből.

Hazafi bizodalomnal szolituyuk fel a' magyar és székely nemzet örség és törvényhatóságok Főnökéit, mi szerint a' körökben miénkhez hasonlo helyhezben lehető vagy juthato román ajku polgár társakhoz sziveskedjenek költsönös kímillettel viselteni, a' román nemzet örsereggel alakulást nem gátolni, az el fogattakat szabadon bocsáttani, az itteni tapasztalatunk szerenti veszedelmes sensatiot elõ idéző csufos executioktol meg szünni; s' alkotmányunk vezér elveiböl ki folyolag költsönös egyetértés után hazánk polgár társaira, nemzetbeli külömbég nélkül az ohajtot bēke elvezhetésit elõ segítenei. — Az egész mivelit világ előtt soha le nem törölhető bün felt lenne az Előljárokon az, ha egyes hibák miatt az alá rendelt polgár társokat, e hon ki vivott közös jogai együtt eldelse hellgett, több ezerekre mehető testvérei gyilkosságra vetemedni engednék. Balásfalván 1848 oct. 17.

Szentkereszty István	Réz Sámuel
Mátféfi Sándor	Gyulai Sándor
Márk Sámuel medvési	Harsán János
Török Rudolf.	Török Jenő
Miske László	Bartok Moses
Ferentzi János	Pap Sándor bogáti
	Idősbb Gaal János
	Henter Imre
	id. Csato István
	Szemerédi Károly
	Orbok László
	Lörincz János *

*) Responsulu la acesta provocare ilu deta apoi secuui porti delu Luteni (Agyagfalva) in contra romaniloru, priu glontiu, sabia, furci, spoliatiuni si tetiunarii selbatece. Vedi: Der Winterfeldzug des Revolutionskrieges in Siebenbürgen in den Jahren 1848 und 1849 etc. Leipzig 1861. Form. 8-vo, pagine 320.

*) Acesta proclamatiune s'a tiparit in tipografi'a diu Blasius, pe formatu fol. ($\frac{1}{2}$ cōla).

dara si dominiulu pretiuitu judecatoresce cu 340 mii fl. se vinde cu 85 mii, era celu pretiuitu cu 85 mii se ia cu 30 de mii si asia mai departe.

Voi se cumparati case si gradini pe la ora-sie unguresci? Poteti cumpara strade intregi, ca-ci atatea sunt de vendiare, in catu la latra canii. Citesc dn. H. publicatiunile de falimente si vendiari judecatoresci, care esu pe fia-care di in Monitoru („Kozlony“) la B.-Pesta, si se ne dea de minciuna daca pote.

Sta in voi'a fia-carui omu se discute in publicu afacerile publice ale poporului si natiunilor, sta inse nespusu de reu la ori-cine defaima pe vecinu-seu, inainte de a maturu mai antaiu bine la usi'a si port'a sa. Causale pentru care sasii nu sufere in comunele rurale nici macaru cate unu jidovu desagariu (inelariu, mamulariu), nici-unu cismariu ori croitoriu carpaciu, ii sunt bine cunoscute dlui H.; deci daca voiesce se fia dreptu, precum nu este, n'are decat se le recunosceti si la romani. Dara cum de este dn. H. surdu inca si la amarele plansori ale comerciantilor si ale bietilor profesionisti sasi de pe la cetati? Sau ca densulu ii aude bine, si ca se'i scape de ruina, tinde a incuragi pe jidovii dela noi, ca se treca si acestia in Romani'a. Dara nu vede elu, ca mai curendu trece profesionistii sasi decat jidovii. Si pentru-ce? Nu scie dn. H.? Din cauza ca jidovii in Romani'a se multira atatu de cumplitu, in catu se ruinedia ei unii pe altii prin o concurrentia furioasa, si se alunga ei intre ei preste Dunare in alte tieri.

Amu disu mai susu, ca sasii nu sufere nici astadi pe jidovi in comunele loru rurale; sunt inse si exceptiuni. Dara apoi ori-unde se asiedia jidovi intre locuitorii sasi, acolo comun'a sasesca devine servitorea loru, ca si ori-care comuna romanesta sau secuiesca. Ca de exemplu aducemu dlui H. comunele Altina (Alzen) si Marpodu. Au ajunsu ca si femeile sasesci se duca pe ascunsu bucate pentru beutura la jidovi. Barbatiloru li se da pe creditu, pana candu ii scotu datori cu sute de florini, candu apoi le punu mosiile la toba. A fi datoriu la carcima, trecea pana acum la sasi de infamia, de rusine mare. Cautati cum mai este astadi in comunele pe unde sunt si jidovi.

Transilvania.

— Sibiu, 5/17 Sept. Conformu promisiunei nostre de a informa, anume pe economii nostrii despre resultatele tergului de tiéra dela Sibiu, le vomu resumá pre catu se poate mai in scurtu. Sunt multi ani, de candu Sibiulu n'au avutu unu tergu asia de bine cercetatu, precum fu acesta. Celu de vite nu a fostu asia frequentata ca celu de manufakturi si producte. Caus'a e invaderata. In urmarea anilor rei si a nespuselor greutati publice, numerulu vitelor a scadiutu si in Transilvania forte tare, era daca oi s'au vendutu cateva mii, aceasta se esplica din economia marginenilor nostrii, pe care o porta ei in tiera vecina. Parechi'a berbeciloru de frunte se vendu cu 13 pana la 13 1/2 fl., a notiniloru (terti si tertini, cum

Тръбън, Чентърън, Декрън, de Бържий компънълор, ши de тоги Маймари лор чеи левчий.

5. Тоги маймари ачешия сънт детопи а приверя, ка оamenii съ нъ ce dea ла бедие, ши ла алат есчесвр, съ пъзаскъ компънълор ши аверва фънкърв, фи немеш, фи де алъ пласъ, де опи че пъгвбре, иаръ челе че сар фи лзат пълъ акът не педрент, тоате лвкррите ачелове съ ce dea лндърът проприетарилор лор; фиекаре кат е детопи а ръснинде пентр тоате пагубеле, каре се фак лн кат.

6. Ори чие ар ландърън а лвкра липротива ачестор порвичи ши определит, фи ачела като лнтрер, съз мал тълді оameni, съз нъмаи вънъл сингър, вънъ ка ачея се вор съзне съз жъдекатъ de ръзбои, ши фиекаре дъгъ вина са къз страшните педенци се ва педенци.

Ли зритъ Комитетъл адъче амите ромънълор, ка съ се пърте аша към съз нърталъ пълъ да ачеастъ катасрофъ, ши, Фериндъссе de тоате педрентърите, съ доведеаскъ ши de ачи лнанте, къмъкъ аз фост ши сънт вреднъл de липротата.

Сибиу 21/9. Октомври 1848.

Komitetsa nauchnei Romjne:

A. Трев. Лазаров, Timotes Ципарів,
Симеон Бърниш, Флориан Микаш,
Николае Бъльшескъ,
Ioanne Бранз.

le dicu la munti) de unu anu, cate 8 1/2—9 fl., era parechi'a de oi grase, bune de taiatu, 10 pana 11 fl. Pe aici se taia forte multe oi, ceea ce se cunosceti si pe facia, si pe portulu omensilor nutriti si inbracati bine. Vitele cornute venindu puçine, au si fostu scumpe. Pe vaci de Ardealu, bune de lapte, cerea 70—80 fl. (14—16 galbini), era soiul de Elvetia 100—120 fl. Cai frumosi era puçini si scumpi, locul inse ilu implea mai multu tiganii cu martiole si globleloru. Forte reu facu romanii din comitate, ca nu mai uita odata, de candu le era opritu ca si in Turcia se amble calare, se se puna cu totu adinsulu pe prasirea de cai buni, de soiu tare si traitoriu. Se mai invetie si ei dela alti vecini, cum se prasescu si se tinu caii frumosi, si ce mare folosu aducu. Ei se temu de furat; dara boii nu se fura? Daca ne-amu teme totu de furat, atunci nu amu mai tinea nici gaini la casa, ca si pe acelea le fura.

In manufakturi a fostu vendiare din cele mai bune. Cele de lemn, cum buti, butoie, cadi si vane, ciubere, cofe (donitie, bote), ladarie si cuiere asiediate de a lungulu stradei Elisabet'a spre gara, pana pe la 1 ora d. a. s'au vendutu mai tot. Motii nostrii de pe la Vidra, Secatur'a, Campeni etc. adusera 35 de cara lungi incarcate cu vase de lemn; dogarii de pe la Reginu cu 9 cara; butinarii sasi dela Agnit'a si Veseludu au vendutu totu; Mediasianii cu sutele de ladi si „tronuri“ (ladi lungi, totuodata si banci) vapsite dupa gustulu romanescu, au fostu gata pe la 11 ore; semnu ca la poporulu tieranu se voru face in asta-tomna si in carnevalu nunte multe; se ajute D-dieu la toti si la tote. Asia e, daca bietulu tieranu mai poate resufla cevasi. Cismarii, cojocarii, funarii, curelarii, croitorii au facutu si ei trebi bunicele. Pensarii de diverse calitati si tieseturi de lana, destinate mai virtosu pentru portulu romanescu, de vendiare in piati'a mica, mai totu prin femei romane, au avutu asemenea cautare buna; dara fiindu-ca ne e vorba de pensarii, apoi anume bolt'a cea larga si lunga a dlui Gligor Mateiu cercetata si preste anu forte bine, asta-data se asta ca bombardata in poterea cuventului de catra globlele de femei comparatore din tote districtele limitrofe, pana pe la Fagarasi si Alb'a-Iuli'a.

Sibiulu mai are, afara de piati'a principale, inca alte patru in cetatea de susu si in cea de josu; este inse forte greu a decide, in care parte era mai mare frequentia. Pre sub asia numitele siatru erá plinu inghesuitu de omeni, nicairi inse ca pe la cele vreo treidieci de turtarese, pe unde se inbuldiu tinerimea ca „se se omenesc“ si mamele ca se duca baiatiloru „puiulu tergului.“ Negociatorii de vestimente cusute gata, veniti de pe la B.-Pest'a se laudau cu vendiare bune; nimici inse nu a facutu asia treba sgomotosa ca doi charlatani (Marktschreier), carii suindu-se pre o mesa, isi licita in gura mare marfa propria, inse de susu in josu: „Eca unu briciu, uite cum taia de minunatu firul de Peru! Unu florinu pretiulu! Cine da mai puçinu? Vrei 80, 70, 60, 50, 40, 20 cr.? Nati'l'u cu 20 cri.“ Pe cate le mai avea, le da cu acelasiu pretiul; se pare inse ca tote celealte era rele; bmenii inse nu le mai cautau.

Professionistii si comerciantii detailisti din locu inca nu se potu plange ca nu ar fi avutu cautare marfileloru; dara si era timpulu supremu pentru una parte din profesionisti. Panurarii dela Cisnadi'a s'a transportatu pe cateva carioie de cele mari la gara. Tras-ai si cisnadenii reu destulu cativa ani, in catu unii din ei au si emigrat la Bucuresci; dara daca se continua chicanele cu importarea de lana, voru emigrat sasii din Cisnadia alaturea cu economii romani margineni, si apoi voru remanea in Ardelu mitiele ca se platiesca imposibile.

Cu catu amu amblatu mai multu prin acestu tergu ce tinu 1 septembra, cu catu amu examinatu mai cu diligentia, anume productele si manufaktele aduse de romani si romane, precum si porturile (costumele) diversissime, asia numite nationali, usitate la ambele sexe, cu atatu mai multu ne convinseram de imperios'a necessitate a unei expozitii noue romanesce, anume aici in Sibiul.

In dilele de tergu a ploatu bine de vreo doue ori, prin care s'au coresu forte multu productele viilor asia, in catu viierii isi promitua erasi vinu multu si bunu, din care causa pretiulu vinurilor a datu cevasi indaraptu.

Cate furturi, betii si batai se voru fi intemplatu, va sci politia locale; inse nu amu prevediutu benti, decat ici-colea cate unu treniturosu desperat si oresicum scosu din societatea omenesca.

Revista politica.

Sibiu, 19 Septembre st. n. 1879.

Colorile caleidoscopului politic sunt forte variate si schimbaciose, in fia-care di, ba potemu dice, ca pe fia-care momentu una dispars si alta apare, fara de a se potea sci care este predominantre si mai stabila. Oscilatiunile balantiei intre pace si resbelu erau au incepantu a fi forte neregulate si diplomati'a ea insasi nu este in stare se garantdie pacea nici pe cateva luni inainte. Acesta este semnatur'a caracteristica a situatiunei politice actuale, care intre altele au primit o espressiune nici de cum incuragitore prin urmatorele cuvinte pe care le a esprimatu principale de corona austriacu, archiducele Rudolf la plecare sa din Prag'a in diu'a de 10 l. c.

Inainte de plecare adeca principale de corona adressa urmatorele cuvinte catra fecciorii concediat ai regimentului seu:

„Noi ne ducem maine in concediu la parintii, fratii si amicii nostri. V'am iubit pe toti, si deca am fostu catra unulu din voi severu, apoi acesta s'au intemplatu numai pentru ca asia cerea servitiul. Domnii oficiari si eu am fostu totudeauna multiumiti cu voi, ca-ci ati fostu soldati bravi si punctuali, asia ca am potutu conta in ori ce inprejurare pe voi si ati facutu totudeauna onore regimenteri nostru. Fiti si acasa bravi si aratati ca sunteti din escelentulu regimentu Ziemieky. O suvenire placuta se ne tinea totudeauna legati unii de altii. Pote ca ne vomu revedea in currendu, si poate ca odata ne vomu lupta in preuna pentru Dumnedieu, Imperatul si patria.“

De pe campulu de operatiune din sandjiaculu Novi-Bazar pana acum au venit sciri totu bune. Trupele austriace au inaintat incetu dar siguru, incependum din 10 l. c. si pana astadi au ajunsu la Pripolie, fara ca se fi avutu vre o ciocnire nici cu trupele turcesci si nici cu atatu de multu temut'a liga albanesa. In modulu acesta Austri'a a ocupat si acea parte a sandjiaculu Novi-Bazar, care au fostu detinuturita prin fajmos'a conventiune austroturcesca din Aprilie a. c. Este o intrebare a celui mai de aproape viitoriu, deca ocupatiunea austriaca se va opri pentru acuma numai la asia numita linia a rului Lim, seu ca ea va inainta de buna voia ori constrinsa de inprejurari, si mai de parte pana la marea egeica.

Este mai pre susu de ori ce indoiala, ca contravisita ce o va face astadi principale Bismark comitelui Andrasz la Vien'a, va avea o intuintia decideri asupra politicei interne si cu deosebire externe a monachiei austriace. Este vorba de inchierea unei aliantie ofensive si defensive intre Prusso-Germania si Austro-Ungaria, cu scopu de a isola pe Russi'a pentru casulu candu unu conflictu resboinicu intre Germania si Russi'a ar devini inevitabilu, ceea ce s'au predisut in data dupa Sedan si cu deosebire dela congressulu din Berlin in coca, unde gubernulu russescu a perduto mai totu ilusionile ce si le facuse prin tractatulu dela San-Stefano.

Ca amicitia intre Russi'a si Germania au facutu locu unei receli si animositat intensive, se manifesteda prin resbelulu de pena ce decurge cu o violentia forte mare intre press'a russesca si cea germana, precum si prin cuvintele pe care le au esprimatu cancelariulu russescu principale Gortciacof in Baden catra unu corespondentu alu diariului parisian „Le Soleil“. Betranulu cancelariu dise intre altele si acestea:

„Am accentuat cu tote ocaziunile, ca slabirea mai indelungata a Franciei va forma unu golu regretabilu in concertulu europeanu. Fara indoiala ca numai acestorui idei ale mele, esprimate cu tota franketia am se multiamescu atitudinea ostila cu care me onoradia cancelariulu imperiului germanu. Barbatiloru de statu ai Franciei, d-lor Thiers si Decazes, totudeauna le am disu: Fiti tari! Acesta este neaparatul de lipsa atatu pentru securitatea vostra, catu si pentru echilibrul europeanu.“

Priu acese cuvinte principale Gortciacof au voitutu se paralisedie intalnirea celor doua imperati la Alessandro si totu-odata se irite pe rivalulu seu din Berlin, amenintandu'i prin o alianta russo-francesca.

Anglia a patit o forte urtu in Afganistan. D'abea se incheiase pacea cu noulu Emiru si eata ca dupa cateva luni ambassadorul englesu din Kabul majorulu Cavagnari, inpreuna cu intrig'a sa garda a fostu macelariti de catra afganii resculati. Acuma Anglia a se prepara pentru o noua campania in contra selbaticilor afgani.

O scire telegrafica mai recenta ne anunta, ca

OBSERVATORIULU.

englesilor le a succesu a pune man'a pe regele zulusilor Cetewajo, care le au datu atat de multu de lucru in Afric'a. Vai de elu si de ai lui. Bine nu le va ambla.

Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Processu verbale

alu siedintie a II-a tienuta la 4 Augustu (25 Iuliu) 1879 sub presidiu vice-presedintelui Jacobu Bolog'a. Notari Augustu Horsia, Zacharia Boiu si Joanu Popa.

(Urmare si fine.)

14. Comissiunea pentru propuneri prin raportorul A. Trimbasiu, continuandu raportul seu, relatedia asupra urmatorelor esibile:

Ofertulu tipografiei din Gher'l'a „Georgiu Lazaru“ in caus'a tiparirei scriptelor Asociatiunei cu pretiurile cele mai scadiute, propunendu comissiunea a se transpune ofertulu comitetului centralu spre apretiare.

Se primesce.

2) Invitatile pentru locul proximei adunari generale, propunendu spre scopulu acesta Brasiovu.

Dupa desbatere mai indelungata, la carea pledesa P. Cosma, St. Popu si Dr. A. Muresianu pentru Brasiovu, er G. Baritiu, J. Moldovanu si J. Lugosianu pentru Turd'a :

Adunarea generala in fine cu majoritate se declara de astadata pentru Turd'a.

15. Comissiunea budgetara prin raportorul Dr. G. Vuia relatedia asupra proiectului comitetului centrale, propunendu'lu acela adunarei generali spre incuiintare cu aceea, ca adunarea generala se transpuna rogarea invietatorilor dela scola gr. cat. din Lapusiu ungurescu pentru unu ajutoriu de 200 fl. la comitetul centrale spre considerare, er petitiunea d. Petru Emilu Prodanu profesoru emeritatu, pentru unu ajutoriu, fiindu budgetul esauriatu, se nu se incuiintiedie.

Se primesce cu acelu adaosu, propusu din partea membrului J. M. Moldovanu, ca spesele fiacarii anu se se introduca in ratiocinu in sirul, in care s'a votat de adunarea gen. respectiva, la fiacare titlu se se inseme sum'a elocata in budgetulu votat de adunare, ca se se cunoscia indata: unde s'a spesatu mai multu si unde s'a facutu economia. Raportulu se alatura la protocolu sub lit. G.

16. Raportulu comissiunei pentru inscrierea membrilor noi si incassarea taxelor prin raportorul J. Siandru relatedia, ca membri noi au intratu D-nii: Teofilu Ghiajia si Nicolau Raicu, solvindu tacsele prescrise, er dreptu taxa dela membre vechi a intratu sum'a de 358 fl. intre cari dela dlu P. Barbu un'a obligatiune de statu a 200 fl. si alt'a de asemenea dela dlu Nicanor Fratesiu a 100 fl. m. c.

Intre vii aclamatiuni dlu P. Barbu se primesce de membru fundatoriu si dnu Nicanor Fratesiu, T. Gheaja si N. Raicu de membri ordinari ai Asociatiunei.

17. Dlu Constantiniu Stezariu cu privire la meritele cele distinse, ce si-a castigatu pentru limb'a si literatur'a romana laureatul poetu V. Alesandri, — merite cunoscute de ajunsu in tote tierile si provinciile locuite de romani, — propune, a se alege dlu V. Alesandri de membru onorariu alu Asociatiunei, de asemenea propune spre acesta si pre Dr. J. Urban Jarnik profesoru de filologi'a romana la c. r. universitate din Vien'a, cu privire la meritele sale pentru limb'a si literatur'a romana.

Adunarea intre vii aplause denumesce de membri onorari ai Asociatiunei pe dnii V. Alesandri si Dr. J. Urban Jarnik, carele din urma fiindu presinte, in cuvinte caldurose multiamesce pentru onorea, ce-i-s'a facutu si promite serbatoresce, ca si in venitoriu va da totu concursulu seu pentru promovarea sublimelor scopuri ale Asociatiunei.

18. Presedintele arata, ca conformul programei ar veni la ordinea diley continuarea disertatiunilor insinuate si anume disertatiunea critica a Dlu G. Baritiu despre cele mai vecchi tipografii, mori de chartia si carti romaneschi tiparite in Transilvania si Ungaria 1550-1582 si invita pe dlu G. Baritiu a-si ceti disertatiunea.

Dlu Baritiu considerandu ca timpulu este inaintat, arata pre scurtu cuprinsulu disertatiunei sale, si declara ca o va da la tipariu, de unde publiculu va avea ocazie a-o citi.

Se ia spre placuta sciintia.

19. Findu terminata program'a lucrarilor, comisari pentru verificarea protocolului acestei siedintie se alegu dnii J. Siandru, V. Moldovanu si D. Pertia.

20. Presedintele inchidiendu siedintiele adunarei generale de estimpu, multiamesce atatu comitetului localu si preste totu publicul din Sighisior'a, pentru ospitalitatea ce a manifestatu, si ostenelele ce a pusu pentru Asociatiune, catu si membrilor pentru viulu interesu ce au aratatu catra dens'a; er membrul J. Boiu multiamesce adunarei generale pentru onorea facuta poporatiunei romane din urbea Sighisiora si giur, si da espressione convingerei sale, ca lucrarile salutare ale acestei adunari voru avea pentru poporulu romanu din acestu tienetu urmarile si fructele dorite in venitoriu.

Spre placuta sciintia.

Cu cari siedint'a se redica si protocolulu se incheia si subscrive.

Jacobu Bologa, v.-pres.

Z. Boiu m. p. Augustu Horsia m. p. secret. ad hoc.

Cetinduse in siedintia comisiunei verificatore, tinuta adi, s'a verificatu.

Datu in Sighisior'a la 9 Aug., 28 Iuliu 1879.

Demetriu Pertia m. p.

J. Siandru m. p.

D. V. Moldovanu m. p.

membru ai comisiunei verificatore.

Sciri diverse.

— (Pagub'a ce s'a causatu Seghedinului) prin inundatiune s'a evaluatu din partea comisiunei esmise ad hoc la respectabil'a suma de 12 milioane florini v. a.

— (Sinucidere). Fostulu ministru de interne alu Ungariei dn. Paul Rajner s'a sinucis la mosiia sa prin o inpuscatura de revolveru. Caus'a se dice a fi fostu o profunda melancolia, de care era co-prinsu in urm'a unui morbu organicu incurabilu.

— (Descoperire archeologica.) Cetim in diariile din Romani'a, ca la o comună din plaiul Slanicu, judetul Buzeu s'ar fi facutu o descoperire archeologica si ca pe malul rului Calnau s'ar fi afatu unu scheletu de mamuth.

— (Unu congresu alu pressei romane.) Totu in diariile de dincolo cetim ca s'ar fi ventilandu ide'a unui congressu alu pressei romane, compusu din representantii diferitelor diarie.

— (Limbele de pe globu.) Mai multi sapienti sunt de acordu a admite, ca numerul limbelor si dialectelor vorbite in lume se radica la 3,064 distribuite astfel: 987 asiatic, 587 europene, 276 africane si 1,214 americane.

Cele mai principale asiatic sunt: ebrea, araba, rabinica, samaritana, caldeana, urak-arabica, zend, pehlvi, parsi, kurda, persana, sanscrita, indostana, armeana, giorgiana, circasiana, brahma, malabara, chinesa, tibetana, japonesa, coreana, tagala, malesa, javanesa, mongola, mandjura, turca, goelica, kimrica, deonagara, tamulu, taitiana, marda, siriana, birmana, camboge, cingalesa, avara, etc.

Principalele europene sunt: latina, greca, retica, romana, italiana, francesa, spaniola, cantabrica, portugesa, permiana, iapona, ungara, finica, slava, russa, serba, boema, venda, catalana, gotica, germana, olandesa, suedesa, galica, etrusca, scotiana, ilirica, ruteana, bosniaca, polonesa, cimeriana, albanesa, flamanda, norvegiana, provençala, bretona, toscana, slovaca, bulgara, ceha, croata, ungara, etc.

Principalele africane sunt: egipteană, mauresca, ghiz, tennessey, chaonia, copta, amharica, berbera, tentola, mandigna, madecasa, etc.

Principalele americane sunt: mexicana, algonquina, peruviana, macabi, araucana, patagona, guarani, etc.

(Timpulu.)

R. St.

— (Naufragiu.) Unu accidentu din cele mai inforatore, dice „Steu'a Dobrogei“, a avutu locu dilele trecute in fati'a portului Tulcea, subt ochii unui numerosu publicu ce se afatu din intemplare pe malul Dunarei.

Vaporulu Cladius, cu pavilonulu germanu, inaintandu spre Sulin'a, a isbitu cu asia fortia bracera Ecaterin'a, in catu sfarimand'o in bucati si cufundandu-o in apa, numitulu vaporu a trecutu pe de-asupra ei. Din patru omeni ce formau echipagiul trei au scapatu, innecandu-se numai unulu, care a lasatu in urm'a lui o vedova si siiese orfani.

— (Pacea in Russi'a). — In secolulu actuale, Russi'a a avutu urmatorele resboie:

Cu Franci'a 1805 — unu anu; cu Turci'a dela 1807 si pana la 1812 — cinci ani; cu Franci'a 1812 pana la 1814 — trei ani; cu Svedi'a 1807 — unu anu; cu Persi'a doi ani; cu Turci'a 1828 pana la 1829 — doui ani; cu Poloni'a 1830 si 1831 — doi ani; cu Chiv'a 1849 — unu anu; cu Turci'a, Englter'a, Franci'a si Itali'a 1853 pana la 1855 — doui ani; cu Poloni'a 1863 — unu anu; cu Chiv'a, Buhar'a si Cocandu — patru ani; cu Turci'a 1877-1878 unu anu; cu locuitorii de munte din Caucasus 1818-1859 — 41 ani; — Asia dar', in acestu secolu d'abia 11 ani au avutu Russi'a pace.

Bibliografia.

— De curendu a aparutu in Bucuresci o carte forte interesanta si cu multu doru asteptata. Aceasta este:

— Fragmente din Istoria Romanilor de Eudoxiu Baronu de Hornuzaky. Editiunea Ministerului Cultelor si alu Invietaturilor publice. Tomulu antaiu, cu portretulu heliograficu alu autorului. Bucuresci, din stabilimentulu pentru artele grafice: Socescu, Sander et Teclu 39. Strad'a Academiei, 39 1879. Unu frumosu volumu 8-0 pag. 376. Pretiulu nu ne este cunoscutu.

— Les Israelites en Roumanie par Emmanuel Crezzulesco, ancien agent diplomatic de Roumanie à Paris. — Dentu, libraire-éditeur, 17-19 galerie d'Orléans. Palais Royal. Paris, 1879.

— Albin'a Carpatiloru, fóia beletristica, scientifica si literaria cu ilustratiuni, redactata de d.

Josifu Popescu, a trecutu din editur'a si proprietatea d. Visarionu Romanu in aceea a d. W. Krafft in Sibiu. Atragemu atentia lectorilor nostri asupra insertiunei respective, pe care o publicam in nunerulu de astazi alu diariului nostru.

Economi'a politica in vieti'a practica.

(Urmare si fine.)

Nu se platescu obiectele numai cu moneta, ele se platescu si cu bilete. Intrebuintarea biletelor, crearea lor, circulatiunea lor repauseda asupra faptului generale alu creditul ui.

Eta unu tineru lucratoriu, care s'a insuratu. Nevast'a ii aduce 3,000 fl. ca zestre. E totu ce possedu ei. Li trebuie lemne pentru a'si potea esercita meseria sa de strugariu, lemne scumpe, acajiu, palisandru, si'i trebuesc tocmai pentru sum'a de 3,000 de lei. Deca va plati acele lemne cu banii care ii are, nu ii mai remane nimicu cu ce se traiasca. Trebuie se'si mai platesca chiri'a, croitoriu si ceialalti, cari ii dau obiectele trebuintiose. Se duce dar' la unu comerciantu si ii dice: Sunt omu cinstiuit, se'ti dau unu biletu, o chitantia, si peste unu anu iti voi plati.

Nu ne indoim in destulu de acesta confidentia mutuala a omilor unii catra altii si la bine-facile resultandu din creditu. Eta unu omu care avea 3,000 moneta in busunarulu seu, i se dau lemne pentru 3000 de lei; elu face biletulu seu si nu datoriase nimica inainte de a 365-cea di; acestu omu dar' a operat cu si cum ar fi avutu 6,000 de lei. Se duce apoi la macelariu, la brutariu, la proprietariu, cere se ii faca creditu cu chiri'a casei, si eta'lu ca cu 3,000 de lei operedia cu cum ar avea 9,000. Creditul este dura inmultirea capitalului, si ceea ce este mai frumosu, elu nu este unu fenomen alu banilor, ci unu fenomen alu ordinei morale.

Deca ni s'ar dice: Ai se faci creditu unui omu forte bogatu, dar' care e si mare rissipitoriu, ai avea incredere intr'ensulu? Deca ni s'ar dice din contra: Eta unu teneru de treba si onestu, care totudeauna a avutu o conduită exemplara; se insora ia o femeie forte cum se cade, intra in vietia de familia.

Cu tota lipsa de garantii materiale, n'ai fi multu mai dispusu se'i faci creditu acestui din urma? Da; ca-ci bas'a creditului nu sunt banii, ci e mai cu sema valoarea omului. Economi'a politica are acestu daru frumosu de a demonstra, ca unu omu cu valoare atrage averea; celu mai bunu midiloci de a esii in acesta lume din ori ce incurcatura, este acela de a fi onestu si virtuosu!

Dupa schimb u vine consumatiunea.

Candu s'a produsu averea, vine momentulu ca se ne servim cu ea. Cuventul consumatiune este forte insemnatu. Se dice d. e. ca incendiul consuma o casa; acelasi fenomen se produce candu intrebuintiamu unu obiectu, ilu consumam.

De acolo vine energica espressione: si-a mancatu averea.

Aci se potu intempla trei lucruri:

— Ori avemu mai multe trebuinte decatul midiloci de a le satisface.

— Ori avemu tocmai catu ne trebuie.

— Ori avemu mai multi bani de catu trebuinte.

De acolo trei fenomene sociale de care toti a-ti auditu vorbindu-se: miseria, confortabilitu si luxulu.

Ce este miseria? E starea omului care are mai puținu, decatul necesitatile lui ii ceru.

Ce este confortabilitu? E starea unui omu, care are ore-care trebuinte, ore care nevoi, pe care insele le poate satisface.

In fine ce este luxulu? Este starea unui omu, care nu numai ca are totu ce ii este necesar, dar' are mai multu inca, si decatul ii trebuie.

Economi'a politica sossindu aci, devine forte interesanta, ea ne revela multe lucruri mangaitore.

Se luamu d. e. miseria. Credeti ca omenii cari gemu subt greutatea ei, n'au adesea se'i impune cate ceva? Vedeti cum gubernele in societatile civilisate se gandesc la acei cari sufere fara a intrebata de cau'a miseriei lor, ce silintia isi dau spre a o preveni, cum se straduesc de a veni in ajutoriul tuturor acelora cari sunt in lipsa, cu ce ingrijire le dau sfaturi ajutatoare.

Priviti acele case de economii, instituite cu scopu de a pastră si fructifică aceea ce omulu poate aduna că prisosu preste satisfacerea trebuintelor, aceea ce se chiama bani albi pentru dile negre. Era unu timpu candu omulu prevedetoriu nu avea altu midiloci pentru a pastră economiile sale decatul legandule in coltiul unei basmale seu

ingropandu-le intr'o ola subt caminulu casei sale, ori in fundulu unei gradini seu aiurea. Acestu midilou ascunsu, care tinea banii neproductivi, adi e inlocuitu cu mari avantage si in privint'a sicutantie si in privint'a profitului, caci casele de economii prin mecanismulu operatiunilor lor care dau profite inseminate.

Pe langa casele de economii mai sunt casele de imprumutu cu amanetu, asia numitele munti de pietate. Aceste case prin favoreea ce le acorda legea, sunt in pozitie a inlesni celor ce se afla in nevoe banii trebuinciosi cu o dobanda moderata, subt garanti'a unui obiectu depusu ca amanetu. Omulu aflatu in lipsa se inlesnese pentru momentu si candu midilocele ii permitu, in cursul unui anu platesce aceea ce a luat cu imprumutu, precum si dobend'a cuvenita si primesce lucrului inapoi.

Mintea omenesca a aflatu inca si alte midiloce pentru a evitá miseri'a, aceste midiloce sunt totu de domenului economiei politice si este bine se vorbim si de densele.

Asociatiunile de lucratori pentru productiune si cele pentru consumatiune dau cele mai avantajiose rezultate pentru ca munc'a omului se fia catu mai productiva. Asociatii lucredia in comunu sub directiunea unuia seu a unui comitetu, si profitul se inparte dupa destoinici'a fiacarua. Pentru a economisi cheltuelile de instalatiunea unei case, unei bucatarii etc., sa gassitu midilou, ca prin asia numitele cetati de lucratori se se procure lucratorilor cu mici cotisatii totu confortabilul.

Dupa cum fiacare individu are nevoie a agonissi ceva, pentru ca prin ajutoriulu schimbului se'si procure cele necesarie esistentiei, totu asemenea si statulu, representantulu colectivitatii, are nevoie de midiloce pentru intretinerea serviciilor publice. Aceste midiloce se procura prin contributiune de catre fiacare individu, proportionalu cu venitulu de care dispune. Acesta dar' trebuie se fia asiediata pe baza catu se poate mai drepta si catu se poate mai puçin vexatorie, ca nu unii se plasesca mai multu si altii mai puçinu. Nu este ore o mare satisfactiune a sci ca, impositulu platit de natiuné este consimtitu, dar' este si garantatu in intrebuintarea lui. Scimu esactu care sunt sumele consacrate diverselor servicii publice. Si nu numai ca inpositulu este garantatu in intrebuintarea sa, dar' este inca si justificatu in cheltuirea sa. Nu ese unu banu din cassele publice, fara ca se nu se dea justificare pentru elu. Curtea suverana care se numesc Curtea de Compturi, are dreptu missiune de a cere se se aduca inaintea ei semnatur'a functionarului seu a furnisorului care a primitu acelui banu; ea cerceteda si constata ori ce cheltuiela facuta.

Acum sciti ce este economia politica. Nu e nimica mai multu si sunt convinsu ca n'amu spusu unu luer la care d-vosra se nu ve fiti gandit de mii de ori. Ce poate se fia mai naturalu? Traim intr'unu timpu de sufragiu universalu, intr'o societate care, multiamita lui Dumnedieu, n'are nimic de comunu cu societatile antice in cari subt regimulu sclavagului, mii si milioane de omeni lucrau de diminti'a pana sera, fara a pota culege pretiului muncei loru.

Nu ve inchipuiti cum erau tractati sclavii la Rom'a. Domnulu avea la elu unu lucratoriu cismariu; ii taia nervii dela peciore ca se nu pota se fuga candu i'ar veni pofta ca se faca una ca acesta, si legea nu'i dicea nimicu. Candu era trebuinta de a pune in miscare mora pentru a macinu, se inhamau omulu cum isi inhamau omulu astadi caii si ii crepa ochii.

Nu scimu a pretiui in destulu fericirea ce o avemu de a trai in timpulu in care ne aflam.

Atingemus aceste probleme, avemu simtiu, gustului si forti'a de a le discutu, pentru ca suntem domni pe noi insine si inteliginti'a se desvolta in proportiune cu libertatea. Avemu responsabilitatea, in acelasi timpu sentimentul datoriei nostre.

Din nenorocire, candu e vorba de economia politica, nu e destulu ca se fia curiositatea desuptata, pentru ca se ne fia spiritulu satisfacutu. Se intempla cate odata ca abandonati noue insine, luam unu drumu retacit, o directiune falsa. Am vorbitu adesea de proprietate, de inpositu, de salariu, de munca cu lucratorii de treba, pe cari ii stimam din tota anima si am gassitu idei false, nenorocite, primejdiuose, ca-ci gandisera la aceste lucruri in singurata, fara a fi luminati prin descoperirile si reflecziunile scientifice.

S'a disu unu cuventu, care s'a repetu de mai multe ori si care trebuie redisu mereu: Ori-

ce bunu cetatiu este datoriu a propagá sanetósele notiuni ale economiei politice.

V'am vorbitu multe de economia politica, dar' nu inca in destulu; totusi am depusu o sementia in sufletele cetitorilor, care poate se fructifice. In gradin'a plantelor la Paris, este pe unu deluletiu unu prea frumosu arbore, unu cedru din Libanu. Acestu cedru provine din maldit'a pe care o aduse intr'o di unu naturalist din Lumea-Noua. In timpulu plutirei pe oceanu, erau in lipsa de apa de beutu si elu se priva de portiunea sa pentru a udá mic'a nuelusie; o plantă cu manile sale in gradin'a plantelor. Umilit'a malditia a devenit u astazi unu arbore maiestosu care domina preste toti copaci de prin pregiuru.

Cuvintele, care le punu aci sunt mic'a malditia; sefetele d-vosra sunt pamanturi fecunde; cu buna vointia din parte-ve aceste reflecziuni ce le facuram economiei politice se voru potea desvoltá cu timpulu si voru potea deveni asemenea maiestosului cedru din Libanu.

(„Binele publicu").

Antonin Rondelet.

Numerose ateste ale
primelor autoritati medicinale.

Medailii
dela difere
ESPOZITIUNI.

AP'A DE GURA ANATHERINA

alui J. G. POPP,

c. r. dentistu alu curii din Vien'a, Stadt, Bognergasse Nr. 2 este probata in decursu de 30 ani si se recomenda ca preferabila la ori ca alta apa pentru dinti ca unu adeverat preservativ in contra durerilor de dinti si ale gurei, in contra putregiunei si slabiciunet dintilor; de unu miroso si gustu placutu acesta apa intaresce gingiile si serveasca totuodata ca midilou celu mai escentu pentru curatirea dintilor. Ea se poate folosi si ca escentu apa de gurgasire etc.

Pentru a face possibila respandirea acestui preparat favorit in tota cercuirele societati sunt introduce flacone de mari si diferite si adeca 1 flacon mare la 1 fl. 40 cr., 1 flacon de midilou la 1 fl. si 1 flacon micu la 50 cr.

Past'a de dinti anatherina alui Popp
pentru curatirea si conservarea dintilor, inlaturarea miroslui reu si a crucei negre a dintilor. Pretiul unei dose in sticla 1 fl. 22 cr. v. a.

Past'a de dinti aromatica alui Popp,
recunoscuta in decursu de mai multi ani ca midilou celu mai escentu pentru ingrijirea si conservarea cerinului gurei si a dintilor. Pretiul unei bucati 35 cr.

Prafurile vegetabile ale lui Popp
Curata dinti, inlatura statu de neplacutu inegrire a dintilor si glasura dintilor devine mai alba si mai delicata. Pretiul unei cuneti 63 cr.

Plumbulu pentru dinti alui Dr. Popp
pentru plombarea dintilor gaunosi.

Sapunul de plante aromat. medicinalu
pentru infrumusetarea politiei si probat in contra tuturor necuratienilor pelitiei; in pachete orig. sigilate la 50 cr.

Spre deosebita luare la cunoștinția.

Pentru de a se apară in contra falsificatelor p. t. publicu se face atentu, ca la gâtului fiacarui flacon alu apei de gura anatherina se afia o marca (Firma Hygea si preparate anatherine) precum si ca fiacare sticla e invelita cu o chartie, in care cu tipar de apa se afia inprimatu vulturul imperialu si firma'. (91) 2-5

Depozitele se afla: in Sibiu la d-nii C. Müller, farmacistu, F. A. Reisseuberger, Piatra mica, S. Stengel, Fried. Thallmayer, comercianti, W. F. Morscher, farmacistu diplom.; in Orascia la d. C. Fuhrmann, farmacistu; in Brasov la d-nii E. Fabick, W. Jekelius. Ad. Kugler, Goos, Hornung, farmacistii, Demeter Eremitas, comerciantu; in Mediașu la d. dr. Fr. Folberth, farmacistu; in Sebesiu la d-nii J. C. Reinhardt, J. Ludwig Binder, farmacisti; in Sighisoara la d-nii J. B. Misselbacher et fili, J. B. Teutsch, precum si in tota farmacie, parfumerie, magazinete de galanterie si de materiale din Transilvania.

foia beletristica, scientifica si literara cu ilustratii.

Anul IV-lea 1879-1880

apare in Sibiu sub redactiunea d-lui Iosif Popescu, la 15 si ultima fi-carei luni in fascicule de cate 2 cole.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria.	Pentru Romania.
Pe 1 an . . . 6 fl. — cr.	Pe 1 an . . . 16 lei noui.
6 luni . . . 3 " —	6 luni . . . 8 "
3 " . . . 1 " 50 " —	3 " . . . 4 "

Anul abonamentului se incepe cu 1-a Octombrie c. v.

Pretul abonamentelor se poate traniute din Austro-Ungaria prin asignatii postale, din Romania in bilete hipotecare si in marce postale.

Abonamentele se fac la editorul W. Kraft in Sibiu, la birourile postale si la librarii.

Nr. 214 - 1879.

(95) 2-3

Edictu.

Vasilie Ormenisanu din Rieiu, tractulu Pogacelei, comitatul Muresiu-Turda, de religiune gr.-cath. carele de mai multi ani parassindu-si soci'a legitima pre Mari'a, fara a-i se sci ubicatiunea, se provoca prin acesta, ca in terminu de unu anu si una di dela prim'a publicare a acestui edictu, se se prezenteze la Presidiulu forului matrimoniale gr.-cath. de I-a instantia a tractului Pogacelei, la din contra processul divortiale se va pertracta si decide si fara densulu.

Dela Presidiulu forului matrimoniale gr.-cath. de I-a instantia a tractului Pogacelei.

Chimintelnicul de Campia 4 Sept. 1879.

Vasiliu Maiorul m. p., adm. prppescu gr.-cath. si pres. forului matr. gr.-cath. de I-a instantia.

SPIRITU ARTRITICU

inventat de Heinrich Bloch in Eger (Boem'a), recunoscutu preste tonu ca medicin'a cea mai sigura contra sioldinei si reumatismului, aplicandu in 24 de ore si frecandu cu partile durerose, sioldin'a si reumatismulu inceata cu totul. Pretiul unei stichile este de 60 cr. v. a.; tramisa la posta la comanda, sau pe langa assignatiune 66 cr. v. a. Celor care ilu voru luá spre vendare in comisiune, li se da unu rabatu coresponditor. In totu ceatate mai mari se deschidu depositore. Am in posesiunea mea mai multe mii de atesti si scrisori de multumire pentru precenti'a acestei medicine. Comandele se executia totu deauna cu intoreceres postei in modulu celu mai conscientios.

Heinrich Bloch in Eger (Boem'a)

proprietarul alu medaliei de auru pentru arte si sciutia.

In calitate originala se afla: in B-Pesta la Josif Török, Timisiora la Ernst Jánosz, Stefanu Tácsy si C. M. Jähner la „Regale ungurescu", in Pojona la Feldeneck Ferenc si la Soltz Reszo la „St. Marton" in Szegedin la Barcsai Caroly, Makon Josef si Csikós N., in Zagrăia la Mittbach Zsigmond, in Eszek la Dienes J. C., in Sibiu la Morscher W. Fr., in Brasov la Stenner J. la „leul de auru", in Clusiu la Székely Miklos si la totu farmacie mai mari din tiera si strainatate. (90) 5-10

Examinata din partea primelor colegii medicinale din Germania si concessionata din partea inaltei c. r. locotenintie din Ungaria, pentru eminenta sa aplicare

Pendia artritica

se intrebuintida ca primul midilou iute si sigura vindecatoru in contra: sioldinei, reumatismului (in estremitati si spinare), focului viu seu orbantinu, in contra a ori ce spasmuri de mani si picioare si cu deosebire convulsioni de vine, inflaresi extremitatilor si jungiuri.

Se afla in pachete inpreuna cu avisulu de intrebuintare la 1 fl. 05 cr. indoito de taru pentru suferintele grele la 2 fl. 10 cr. v. a. Remunitul medien Dr. Hufeland dice in opurile sale medicale: Esiste done morburi in contra carora sciutia medicala se pare ca au cauza in zadaru medicamentele eficiente; acestea sunt: reumatismul de capu si „podagra"; acelui medicamentu este astfel prin intrebuintarea pendiei artritice mentionata mai susu.

Plastrulu universalu parisianu

se intrebuintida in contra tuturor ranelor, copturi si inflaturi, in contra degeneraturilor la peciorea (ochi de gaina). O cuneti inpreuna cu avisulu de intrebuintare costa 35 cr. v. a.

Nefalsificat se afla de vendare:

In Sibiu la magazinulu de galanterie a. d. J. F. Schneider; Bistrit'a la d. Rudolf Fleischer; Brasov la farmaci'a d. Eduard Kugler; Clusiu la farmaci'a d. Johann Wolf si la Engel; Jassi la farmaci'a d. Engel, Strad'a mare, langa port'a Curtii; Bucuresci la farmaci'a d. Bruss; Belgradu la farmaci'a d. Dilber; Cernautiu la farmaci'a d. Alth; Suceava la farmaci'a d. Finbert. (92) 2-6

Depositorul principalu de expeditiune, prelunga rabatt coresponditoru se afla in Bud'a-Pesta la d. farmacistu Jos. von Török, Königsgasse Nr. 7.

Carti mai noua.

Catechismulu calvinescu, inpusu clerului si bros. poporului romanescu sub domnia principilor Georgiu Rakoczy I. si II., transcris cu litere latine dupa editiunea II tipsrita in anulu 1656, in sociutu de una excursiune istorica si de unu glosariu de Georgiu Baritiu	— 60
Cionca Ioan S. St., Praktische Grammatik der rumänischen Sprache (nach Dr. Ahn's Methode)	1.—
Dogariu D. si Dariu I., Aritmetica. Exercitii practice cu numerii dela 1 pana la 100 dupa sistemul decadic	— 25
Ghica I., Converbiri economics. Editiunea a treia 2 vol.	5.—
Pambuk G., metod de Ollendorff aplicat in limba vorbitore ellenă spre a o învăța in cîteva luni, cu introducție gramaticală	3.—
— Cheia exercitiurilor metodusui de Ollendorff, aplicat in limba vorbitore ellenă spre a o învăța in cîteva luni, cu introducție gramaticală	1.50
Popa G., Fisica in scola poporale	— 40
Popescu N. D., Prinseiul rom. dela Plevna, novela contemporane. Ca premiu un tablou format mare in colori frumos tiparit: „Caderea Plevnei." Pretiu incl. trantirea francata (sub legatura)	1.40
— Istoria resbelului rom.-rus.-turm. 1875-78 Partea I. dela incepitul resbelului pana la 30. August 1878. Ca premiu un tablou: „Trecerea armatei romane in Dobrogea." Pretiu incl. trantirea francata (sub legatura)	1.40
Stefaneli Ioan, Catechetica bisericii drept-credinciose resaritene	5.—
Sterca Silviutu Iosif, O lacrima feribinte	— 50
— Din memorii lui	— 50
Se afla de vendare la	